

NINE DE VRIES

Tikva

Als ze het geheim van
haar moeder ontdekt,
vlucht ze de woestijn in.
Maar waar is ze veilig?

Nine de Vries

Tikva

Als ze het geheim van haar moeder ontdekt,
vlucht ze de woestijn in. Maar waar is ze veilig?

KokBoekencentrum Uitgevers • Utrecht

1

Achter hen wordt de lucht donker. Tikva die achter aan de kudde loopt, gilt: 'Noa!'

Noa draait zich om, haar ogen worden groot. 'We moeten opschieten!' schreeuwt ze.

De meeste zandstormen zijn sneller dan paarden. Voor je het weet halen ze je in en wordt het net zo donker als tijdens de drie dagen duisternis in Egypte. De fijne zandkorrels kruipen overal in. Uit voorzorg knoopt Tikva de doek om haar hoofd los en slaat hem voor haar neus en mond. Met haar staf port ze een van de geiten vooruit. Ze moeten snel een schuilplaats vinden, want het kamp halen ze niet meer. Ze speurt de berghellingen af op zoek naar een plek om te schuilen.

'Daar!' schreeuwt Noa en ze wijst naar een donkere opening in de lichtbruine bergen. De zandkorrels prikken gemeen in Tikva's gezicht en ze haast zich achter Noa aan. De hete, droge wind snijdt haar adem af en het zweet loopt over haar rug. De geiten en schapen beginnen te mekkeren, alsof ze nu pas in de gaten hebben hoe hachelijk hun situatie is. Ongeduldig jaagt ze ze op. Noa klimt de helling op en inspecteert de spelonk. Alsof daar tijd voor is! Tikva grist een aarzelende, jonge geit van de grond, geeft een schaap een duw en klautert omhoog. Haar sandalen glijden weg

over de kiezels en ze schaaft haar hand als ze zichzelf opvangt. Het zand knarst tussen haar tanden en ze spuugt om het uit haar mond te krijgen.

‘Hebben we alle beesten?’ vraagt Noa paniekerig. Even blijft ze dralen in de opening, maar dan komt ze toch achter Tikva aan. De ruimte is klein en ruikt bedompt, alsof er iets ligt te rotten. Noa gilt en zwaait wild met haar armen. Dan ziet Tikva de slang die opgekruld achter in de spelonk ligt. Hij heft zijn kop al op. De geiten en schapen staan onrustig om hem heen en duwen tegen elkaar aan. Snel pakt ze een steen van de grond, maar voor ze kan gooien slaat de slang toe. Het schaap dat door de slang gebeten is, zakt door haar poten. Nu de slang heeft aangevallen lijkt hij uitgeput. Langzaam komt Tikva dichterbij. Zonder na te denken pakt ze het beest achter zijn kop vast. Hij sist, Noa gilt, het schaap stuiptrekt en het zand prikt in haar ogen.

‘En nu?’ vraagt Noa.

Tikva weet alleen dat het beest uit de grot moet. Weg bij de schapen en geiten.

‘Sla zijn kop in,’ commandeert ze.

Haar handen trillen als ze de slang tegen de stenen duwt. Het lijf kronkelt en de gladde huid maakt een droog, schurend geluid over de grond. Ze sluit haar ogen en duwt harder. Er spettert vocht in haar gezicht als Noa met een steen op de kop van het beest houwt. Ze draait haar hoofd weg.

‘Je kunt hem nu wel loslaten,’ zegt Noa hijgend.

Het beest kronkelt nog steeds, maar zijn schedel is verbrijzeld. Met haar hoofddoek veegt ze haar gezicht schoon. Dan sleept ze het schaap naar de opening. Haar tuniek plakt aan haar rug. ‘Help eens.’

‘Deze was van jullie, toch?’

‘Ja,’ hijgt ze. Vader zal teleurgesteld zijn in haar, maar daar wil ze niet aan denken. Haar mond zit vol zand en ze begint harder aan het schaap te trekken. ‘Dit beest moet naar buiten.’

‘Als we haar voor de ingang laten liggen, houdt ze nog wat zand tegen,’ oppert Noa.

Snel loopt Tikva terug om de slang bij het dode schaap te leggen. Als ze eindelijk zit, neemt ze een flinke slok uit de waterzak. ‘Volgens mij missen we een paar schapen en geiten.’

Het fijne rode zand stuift over het schaap voor de ingang. Tikva laat wat water over haar hoofddoek lopen en knoopt hem weer voor haar neus en mond. De vlekken van de slang houdt ze angstvallig bij haar gezicht vandaan. Naast haar doet Noa hetzelfde.

‘We zitten hier goed,’ klinkt het gedempt vanachter de stof. ‘We hebben geluk dat we deze plek hebben gevonden.’

‘Dat jij hem hebt gevonden,’ verbetert Tikva haar.

Noa begint te grijnzen. ‘Wat was je eigenlijk van plan met die slang?’

‘En jij dan? Jij beukte er anders behoorlijk op los met die steen.’

Noa houdt haar handen voor haar alsof zij een slang vasthoudt en spert haar ogen wijd open. Tikva lacht tot de tranen over haar wangen lopen.

Door het zand in de lucht kan ze niet aan het zonlicht zien hoe laat het is, maar voor haar gevoel zijn er uren voorbijgegaan. De beesten schurken tegen elkaar aan. Sommigen zijn gaan liggen. Ze heeft eens gehoord dat de rotsen kunnen spijten door de hitte van een zandstorm. Even over-

weegt ze haar angst met Noa te delen, maar ze klemt haar kaken op elkaar. Haar nicht kan zo dramatisch doen en daar heeft ze nu niets aan. Ze probeert de angst te negeren en nestelt zich dicht tegen een schap aan zodat ze warm blijft. Ondanks de hete wind buiten de grot, kruipt de kou door de stenen omhoog. Ze heeft dorst, maar ze moeten zuinig zijn met het water. Wat als de storm dagen gaat duren? Ze moet er niet aan denken. Door de warmte zal het dode schap bij de ingang gaan stinken en dieren aantrekken die ze liever niet in de buurt heeft. En bovendien: hoe moeten ze zorgen dat hun vee genoeg water krijgt?

‘Ik denk dat we vannacht hier moeten blijven,’ fluistert Noa angstig.

Tikva komt half overeind. ‘We zijn niet ver van het kamp, toch? Als de storm ook maar iets gaat liggen, moeten we een poging wagen. Ik blijf hier niet de hele nacht.’

‘We hadden die omweg niet moeten nemen, dan waren we nu al bij de *soekot** geweest,’ zegt Noa spijtig.

‘Ken je nog een mooi verhaal? Een zonder huwelijken en zo?’ Tikva verandert snel van onderwerp.

‘Wat heb jij eigenlijk tegen het huwelijk?’

‘Niets. Maar jij hebt het best vaak over jouw trouwplannen met Reuben en nu wil ik wel eens wat anders horen.’

‘Je mag ook zelf een verhaal verzinnen, hoor,’ bijt Noa haar toe.

Geërgerd zwijgt Tikva. Ze had het toch heel voorzichtig gezegd? Of moet ze maar gewoon vertellen dat ze moe wordt van de vragen over welke kleur draad goed past bij

* Achter in deze roman is een verklarende woordenlijst opgenomen.

welke hoofddoek en wat voor patroon Reuben het mooiste zou vinden? Noa praat over hem alsof hij een koning is en altijd gelijk heeft, ook al kraamt hij de grootste onzin uit.

‘Je hoeft niet zo jaloers te zijn,’ vervolgt Noa op hoge toon, ‘want... ik hoorde laatst mijn moeder met mijn schoonzus praten over iemand die naar jou gevraagd had. Ik mocht het niet doorvertellen...’

Ze wil niet reageren als Noa zo doet, maar ze is te nieuwsgierig. ‘Wat?’

‘Misschien kan ik het beter niet zeggen,’ klinkt het eigenwijs.

Ze wil Noa een stomp geven, maar in het donker raakt ze het schaap waar Noa tegenaan leunt. Geschrokken komt het beest overeind, waardoor haar nicht opzij rolt. ‘Wat doe je nou, stommerd!’

‘Ik ben al de hele dag met jou op stap en je vertelt het me nu pas?’

‘Vanmorgen heb ik je gezegd dat er iemand interesse in je heeft, maar toen reageerde je niet.’

Is dat zo? Dan herinnert ze zich weer dat Noa gepraat had over wie ze bij wie vond passen en hoe ver ze is met de feesttuniek voor Reuben. Had ze het toen gezegd? Ze mompelt een excuus en vraagt: ‘Wie dan?’

Maar Noa is nog niet klaar. ‘Jij wilt toch niets weten van huwelijken. Denk je dat ik niet merk dat je amper interesse toont als ik iets vertel? Waarom eigenlijk?’

Tikva hoort nauwelijks wat ze zegt. ‘Wie is het?’

‘Ik heb beloofd niets te zeggen.’

Alsof dat haar eerder weerhouden heeft. ‘Wie?’

Het blijft stil, maar voor Tikva weer een stomp kan uitdelen, zegt Noa snel: ‘Boezi, de zoon van Saul.’

Boezi? Net als zichzelf en Noa hoort hij ook bij de stam van Ruben, een van de twaalf stammen van de Hebreërs. Hij is een paar jaar ouder dan zij, maar dat is het enige dat ze van hem weet. Ze probeert zich voor de geest te halen hoe hij eruitziet. Dan herinnert ze zich de groep jongens die een paar dagen geleden aan de rand van het kamp aan het boogschieten was. ‘Is hij niet een vriend van Simeon?’

Noa kijkt haar verbaasd aan. ‘Ja, en de broer van Jaël, Sua en Jiska. Je moeder heeft vast wat manden in jullie *soeka* staan die door zijn moeder en zussen zijn gemaakt. Let jij wel eens op?’

Nu weet ze het weer. Boezi’s moeder zit geregeld voor haar *soeka* manden te vlechten, soms samen met haar dochters. Dus Boezi was inderdaad bij de groep boogschietters geweest. Was hij die korte, brede jongen die zoveel lachte met zijn vrienden? Stom dat ze geen gezicht voor zich heeft.

‘Weet je nog dat we vroeger met een paar jongens verstoppertje deden? Daar waren Simeon en Boezi ook bij,’ vertelt Noa. Ze kucht. ‘Waar is het water, mijn keel doet pijn van dat rotzand.’

Nu begint het Tikva te dagen. Ze komt zo abrupt over-eind, dat het schap achter haar schrikt en in de benen komt. Vol afgrijzen reageert ze: ‘Boezi is toch niet dat driftige ventje dat zo slecht tegen zijn verlies kon en direct begon te janken als hij gevonden werd?’

Aan de klank van Noa’s stem hoort Tikva dat ze haar lachen niet kan inhouden. ‘Hij ging inderdaad elke keer door het lint als hij gezien werd. Volgens mij probeerde Simeon hem daarom altijd als eerste te pakken.’

‘Waarom zou hij in mij geïnteresseerd zijn?’ vraagt ze

zich hardop af. Hij is de enige zoon en dus de erfgenaam. Daarnaast komt haar moeder uit Egypte en de familie van Boezi bestaat, voor zover zij weet, alleen uit Hebreeërs. De meeste Hebreeërs hebben het niet zo op Egyptenaren.

‘Omdat ik al bezet ben,’ plaagt Noa. ‘Heb jij die waterzak nou? Volgens mij zit mijn mond vol zand.’

Tikva grijnst halfslachtig en wijst naar de zak die naast Noa ligt. Ze huivert als ze denkt aan een huwelijk. Het lijkt wel of haar nicht hoopt dat ook zij in ondertrouw zal gaan.

‘Het wordt lichter of niet?’

Noa heeft gelijk. Opgelucht komt Tikva overeind, blij dat ze zich ergens anders op kan richten. Met een paar stappen is ze bij de opening. In de lucht hangt zand en door het zonlicht lijkt het nog roder, maar de storm is inderdaad minder geworden. Hopelijk hebben ze geluk en is hij snel voorbij.

Noa komt naast haar staan. ‘Als we de doeken goed om ons hoofd binden, kunnen we vast wel gaan. Ik wil hier weg, ik heb honger.’

Ze hebben nog niet zo lang gelopen als Tikva spijt krijgt. Haar ogen tranen door het zand en overal voelt ze de hinderlijke korreltjes. Haar neus lijkt vol te zitten en ook tussen de binnenkant van haar benen schuurt het zand. Het kadaver van de slang hangt zwaar om haar nek. Moeder is vast blij met de huid. Als Noa zich omdraait en iets zegt, kan ze het niet verstaan. ‘Wat?’ schreeuwt ze.

Noa komt naast haar lopen en herhaalt: ‘Is het niet beter als we teruggaan?’

‘Het is niet ver meer,’ zegt ze kort.

‘Als je maar niet denkt dat ik die slang ga dragen,’ dreigt Noa.

‘Ik draag hem en de huid is voor mij.’

‘Prima,’ antwoordt Noa onverschillig.

Tikva hult zich in stilzwijgen en stapt verbeterd door. Na een tijd ziet ze de eerste donkere soekot van de stam van Ruben. Daarachter weet ze de *misjkan*, de tent van ontmoeting, met de hoge linnen kleden en daarbovenuit steekt de grote, roodbruine soeka, maar die kan ze niet goed zien. Ze speurt de lucht af. Het lijkt wel of de storm even zijn adem heeft ingehouden om daarna weer op volle kracht te blazen. Het wordt weer donkerder. Koortsachtig gaan haar ogen over de kudde. Ze wil niet nog meer beesten kwijtra-ken. De meeste dieren lopen goed door, alsof ze weten dat er nog wat aankomt, maar andere blijven achter en hebben aanmoediging nodig. Zo goed en zo kwaad als het gaat holt ze met de slang op haar schouders tussen de dieren heen en weer. Tegen de tijd dat ze bij de soekot komen, is ze zweterig en dorstig.

In het kamp hangt een grimmige sfeer. De wind baant zich fluitend een weg tussen de soekot door en de mensen hebben zich binnen teruggetrokken. Ezels staan met hun achterwerk naar de wind en laten de storm met gebogen koppen over zich heen komen. Ze haast zich naar de omheining vlakbij en terwijl Noa de beesten naar binnen jaagt, schudt zij aan de doek die de ingang vormt van haar soeka.

‘Vader!’

Ze laat de slang van haar schouders glijden. Haar vader komt naar buiten en begint meteen de schapen en geiten op te drijven.

‘Gezegend is *El Sjaddai* dat je terug bent.’ Hij spuugt het zand uit zijn mond en zegt tegen Noa: ‘Ga maar naar je

soeka. Wij regelen dit verder wel.'

Meteen neemt Noa de benen. Haar soeka staat een stuk verder weg. De wind rukt aan Tikva's kleren als ze een laatste treuzelende geit een por geeft. Eindelijk zijn ze allemaal binnen de omheining. De schapen en geiten gaan dicht tegen elkaar staan terwijl vader de afzetting dichtmaakt. Hij zegt iets, maar de wind rijt zijn woorden uiteen. Vervolgens gebaart hij naar de soeka en zet het op een rennen. Tikva gaat hem achterna. Fijne zandkorrels regenen pijnlijk tegen haar enkels en ze is blij als ze binnen is. Haar moeder, die met haar broertje Elsafan op de mat zit, komt overeind. 'Ah, daar zijn jullie.' Ze glimlacht opgelucht.

Voor Tikva kan reageren, begint moeder te redderen. Ze houdt een kom onder de waterzak en geeft hem aan vader.

'Toen het leek of de storm zou ophouden, zijn we snel naar het kamp teruggegaan,' vertelt Tikva.

Even denkt Tikva dat ze niets heeft gehoord, maar dan reageert ze: 'Hadden jullie wel genoeg eten gehad als je niet terug had gekund? Ik moet er niet aan denken dat jullie een paar dagen in de storm gevangen hadden gezeten.'

'Ik dacht ook dat de tijd van zandstormen voorbij was,' sust vader. 'Moeder heeft gelijk, de volgende keer nemen jullie meer reserves mee.'

Moeder gaat weer zitten en pakt een mand met afgesneden geitenhaar. Met een grove kam haalt ze de knopen eruit zodat ze er garen van kan spinnen. Tikva kijkt verlangend naar de kom water die vader achterover slaat. Hij veegt langs zijn mond en zegt daarna beschuldigend: 'Je bent wel een stuk of vijf dieren kwijtgeraakt.'

V

oor Tikva is het leven in een tentenkamp even vanzelfsprekend als het manna dat elke dag uit de hemel valt en waarvan ze brood bakt. Maar haar zekerheden worden wreed verstoord als blijkt dat haar moeder een groot geheim voor haar verzwijgt. Dat geheim slaat de bodem onder Tikva's bestaan weg. In paniek vlucht ze de woestijn in en komt terecht in een bedoeïenenkamp. Daar moet ze overleven door zich anders voor te doen. Maar dan gebeurt er iets waardoor ze weer moet vluchten. Ze keert terug naar haar eigen volk, maar is daar eigenlijk nog wel plaats voor haar? Kan ze weer Tikva zijn?

Met veel aandacht voor detail beschrijft Nine de Vries het leven van een Hebreeuws meisje in de woestijn, waar het volk Israël veertig jaar rondtrok voordat zij het beloofde land binnen mochten gaan.

Nine de Vries (1979) schrijft romans, non-fictie en kinderboeken, blogt voor Sestra en PUUR en werkt bij een bibliotheek.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 9789029729390 • NUR 342

9 789029 729390